120 MINUT | Arkusz egzaminacyjny nr 6

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw zadań zawiera **15** stron (zadania **1–21**).
2. Na końcu zestawu znajduje się karta odpowiedzi.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. W arkuszu znajdują się różne typy zadań. Rozwiązania zadań **1., 2., 3., 6., 7., 8., 11., 14., 15., 17., 18. i 19.** zaznacz na karcie odpowiedzi w następujący sposób:
   - wybierz jedną z podanych odpowiedzi i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą, np. gdy wybierzesz odpowiedź A:

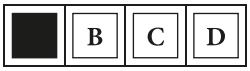

   - wybierz właściwą odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiednimi literami, np. gdy wybierzesz odpowiedź FP (Fałsz, Prawda):

   - do informacji oznaczonej właściwą literą dobierz informację oznaczoną cyfrą lub literą i zamaluj odpowiednią kratkę, np. gdy wybierzesz literę B i cyfrę 1 lub litery BC:

lub

6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.

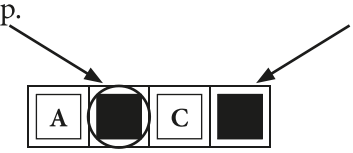

7. Rozwiązania zadań **4., 5., 9., 10., 12., 13., 16., 20. i 21.** zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

Arkusz zawiera teksty liczące więcej niż 250 słów.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Władysław Broniewski
KONCERT

Dyrygent, wściekły i spocony,
machał pałeczką, groził, krzyczał –
ale już gardło filharmonii
ryknęło akord na ulicę.

Wyskoczył z sali, tłumiąc przestrach,
po schodach na dół zleciał pędem
i krzyknął miastu: «Grać, orkiestra!
Ja tutaj jestem dyrygentem!»

I nagle – ulic flety czarne
zapiały w niebo głośnym hymnem,
zapiszczał cienko komin-klarnet
i zawtórował fagot rynny,

miedziane trąby wież i dachów
skoczyły w usta chmur bezzębnych,
a w domów walce, kryte blachą,
waliły pięści gwiazd jak w bębny.

A kiedy nadszedł świtu finał,
to widać było: coraz szybciej
tramwaju smyczek w takt zacinał
po strunach szyn, wygiętych w skrzypce.

Dyrygent rzucić chciał batutę
i skończyć już za długi koncert,
ale o bruk przeciągłą nutą
zabrzęczał złoty cymbał – słońce!

Wtedy, nie wiedząc sam, co czyni,
porwał ołówek i w zachwycie
na telegrafu pięciolinii
układał nowe kompozycje.

Władysław Broniewski, *Wiersze i poematy*, Warszawa 1972.

Zadanie 1. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Tematem wiersza jest

A. wschód słońca.
B. szaleństwo dyrygenta.
C. szybka jazda tramwajem.
D. gra nietypowej orkiestry.

Przenieś rozwiązanie zadania 1. na kartę odpowiedzi!

Zadanie 2. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Podkreślone sformułowanie we fragmencie *trąby wież i dachów / skoczyły w usta chmur bezzębnych* to ożywienie dynamizujące obraz poetycki.	**P**	**F**
Występujące w utworze wyrazy dźwiękonaśladowcze: *ryknęło*, *krzyknął*, *zapiały* służą krytyce miejskiego hałasu.	**P**	**F**

Zadanie 3. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na rytm wiersza *Koncert* nie wpływa

A. użycie rymów.
B. podział na strofy.
C. powtarzający się refren.
D. jednakowa długość wersów.

Zadanie 4. (0–1)

Wyjaśnij znaczenie przenośni *o bruk przeciągłą nutą / zabrzęczał złoty cymbał – słońce!*

.....

.....

.....

Zadanie 5. (0–1)

Wpisz podane wyrazy w odpowiednie miejsca tabeli, tak aby utworzyły rodzinę wyrazów.

1. koncert 2. koncertmistrz 3. koncertowy

Wyraz podstawowy

Wyraz pochodny	Wyraz pochodny

Przenieś rozwiązania zadań 2. i 3. na kartę odpowiedzi!

Zadanie 6. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

Wyraz *koncertowo* jest **A** / **B**, który można zastąpić słowami: **C** / **D**.

A. zaimkiem
B. przysłówkiem
C. *popisowo*, *doskonale*.
D. *szybko*, *głośno*.

Zadanie 7. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie spośród 1.–3.

W trzeciej zwrotce występują czasowniki

A.	dokonane,	na co wskazuje	**1.**	obecny w ich budowie przedrostek *za-*.
			2.	forma czasu przeszłego.
B.	niedokonane,		**3.**	znaczenie związane z muzyką.

Zadanie 8. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wyrazami, w których pisownię *ch* potwierdza ta sama reguła, są

A. *zachwyt* i *bezzębnych*.
B. *strunach* i *chmur*.
C. *machał* i *schody*.
D. *blachą* i *dachów*.

Zadanie 9. (0–1)

Przekształć podane wypowiedzenie tak, aby zamienić mowę niezależną na zależną.

Wyskoczył z sali* [...] */ i krzyknął miastu: „*[...] *Ja tutaj jestem dyrygentem!”

.....

.....

.....

Przenieś rozwiązania zadań 6., 7. i 8. na kartę odpowiedzi!

Zadanie 10. (0–2)

Przyjrzyj się zamieszczonemu zdjęciu, a następnie wykonaj zadanie.

Czy przedstawiona fotografia mogłaby stanowić ilustrację do wiersza *Koncert*? Uzasadnij odpowiedź dwoma argumentami. Odwołaj się do wybranych elementów na zdjęciu oraz do utworu Władysława Broniewskiego.

.....

.....

.....

.....

.....

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Piotr Stanisławski
ZNIKANIE NA ŻĄDANIE

„Peleryna niewidka Harry'ego Pottera staje się rzeczywistością", „Niewidzialność w zasięgu ręki!". Takie sensacyjne nagłówki w gazetach obwieściły wyniki badań zespołu naukowców z Duke University w Północnej Karolinie oraz z Imperial College w Londynie. Tamtejszym fizykom rzeczywiście udało się dokonać rzeczy niezwykłej – sprawić, by miedziany cylinder stał się niewidoczny. Oczywiście prasa nieco przesadziła – od osiągnięć Amerykanów do wymarzonej niewidzialności droga wciąż daleka, ale pierwsze kroki zostały poczynione.

Ściślej rzecz biorąc, ów cylinder nie zniknął z oczu badaczy, lecz jedynie z ekranu detektora promieniowania mikrofalowego [...]. Był to jednak pierwszy sukces i to już w pięć miesięcy po opracowaniu teoretycznych podstaw eksperymentu. Niezły wynik, zważywszy, że Platon[1] na cztery wieki przed Chrystusem zastanawiał się nad zjawiskiem niewidzialności, a motyw ten pojawia się od tysięcy lat w mitach całego świata.

Jak to jednak możliwe, by coś, co istnieje, przestało być widoczne? [...]

Gdy spoglądamy na jakiś obiekt, promienie światła od niego odbite docierają do światłoczułej części naszego oka, siatkówki. Tu powstają impulsy elektryczne przesyłane dalej do mózgu. Może więc wystarczyłoby owinąć się prześcieradłem z tkaniny nieodbijającej światła? Za jej namiastkę [...] mógłby posłużyć aksamit w kolorze głębokiej czerni, jednak nie oszukujmy się – owinięta nim od stóp do głów osoba wyraźnie odcinałaby się na tle barwnego otoczenia.

Istotą czapki niewidki jest co innego: trzeba sprawić, [...] by promienie przeniknęły przez ukrywany obiekt niczym przez czystą szybę. To jednak wydaje się niemożliwe – nie umiemy sprawić, by drewno, ludzkie ciało czy metal [...] stały się przezroczyste.

Pomysł naukowców z Duke University i Imperial College jest inny – skoro promieniowanie nie może przez coś przeniknąć, to niech elegancko ominie przedmiot. [...]

Pomysł [...] był genialnie prosty: pokryjmy obiekt, który chcemy ukryć, cienką warstewką materiału, w którym współczynnik załamania światła zmienia się od miejsca do miejsca [...]. Cel ten można osiągnąć, bardzo precyzyjnie projektując mikrostrukturę tego tzw. metamateriału, „szyjąc go" niejako na miarę potrzeb. Do konstrukcji prototypowej czapki niewidki mającej ukryć miedziany walec użyto finezyjnej konstrukcji z małych prętów i pierścieni – również miedzianych. I udało się! Mikrofale opłynęły walec niczym woda i uczyniły go prawie niewidzialnymi: patrząc w jego kierunku, zobaczylibyśmy to, co jest za nim. Niestety – stałoby się tak jedynie wtedy, gdyby nasze oczy mogły widzieć w promieniowaniu mikrofalowym o długości 3,5 cm.

Oczywiście jest jedno „ale" – to, co możliwe w przypadku promieniowania mikrofalowego, niekoniecznie musi się sprawdzić, gdy będziemy mieli do czynienia ze światłem widzialnym. [...] Fizycy studzą emocje rozbudzone przez sensacyjne doniesienia, mówiąc, że choć teoretycznie stworzenie peleryny niewidki jest możliwe, to droga do niej jeszcze długa, a sukces wciąż niepewny.

Piotr Stanisławski, *Znikanie na żądanie*, http://cyfroteka.pl/ebooki/Naga_malpa_sie_bawi-ebook/p87348i121867 [dostęp w dniu 03.06.2019 r.].

[1] Platon – filozof żyjący w czasach starożytnych w Atenach.

Zadanie 11. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Z tekstu wynika, że ludzie od zamierzchłych czasów marzyli o tym, by stać się niewidzialnymi.	**P**	**F**
Zaletą metamateriału, z którego wykonano czapkę niewidkę, jest jego uniwersalność.	**P**	**F**

Przenieś rozwiązanie zadania 11. na kartę odpowiedzi!

Zadanie 12. (0–2)

Uzupełnij poniższy tekst w taki sposób, aby stanowił streszczenie tekstu *Znikanie na żądanie* Piotra Stanisławskiego.

Tematem tekstu Piotra Stanisławskiego jest .....

.....

Autor skupia się na .....

.....

.....

i dowodzi, że ..... .

Zadanie 13. (0–1)

Uporządkuj poruszane w tekście kwestie zgodnie z kolejnością omawiania ich przez autora. Wpisz do tabeli odpowiednie oznaczenia literowe.

A. Powściągliwość uczonych zajmujących się niewidzialnością.
B. Trudności towarzyszące wynalezieniu czapki niewidki.
C. Przełom w pracach nad uzyskaniem sposobu na niewidzialność.
D. Mechanizm widzenia – zasady powstawania obrazu.

Kolejność w tekście	Poruszona kwestia
1.	
2.	
3.	
4.	

Zadanie 14. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Autor zacytował na początku tekstu nagłówki prasowe, aby wzbudzić w czytelnikach zainteresowanie poruszanym tematem.	**P**	**F**
Rozpoczynające drugi akapit słowa *Ściślej rzecz biorąc* wskazują na to, że w tym akapicie autor doprecyzuje treść akapitu pierwszego.	**P**	**F**

Przenieś rozwiązanie zadania 14. na kartę odpowiedzi!

Zadanie 15. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W zdaniu *Pomysł* [...] *był genialnie prosty: pokryjmy obiekt, który chcemy ukryć, cienką warstewką materiału, w którym współczynnik załamania światła zmienia się od miejsca do miejsca* subiektywny stosunek autora do treści wypowiedzi wyraża wyraz

A. *genialnie.*
B. *pokryjmy.*
C. *obiekt.*
D. *cienka.*

Zadanie 16. (0–1)

Wymień tytuł lektury i bohatera, któremu – Twoim zdaniem – przydałaby się czapka niewidka. Uzasadnij swój wybór przykładem sytuacji ze wskazanego utworu.

Tytuł lektury: .....

Bohater lektury: .....

Uzasadnienie wyboru: .....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 17. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie spośród 1.–3.

Zdanie *Do konstrukcji prototypowej czapki niewidki mającej ukryć miedziany walec użyto finezyjnej konstrukcji z małych prętów i pierścieni – również miedzianych* jest zdaniem

<table>
<tr><td rowspan="2">A.</td><td rowspan="2">bezpodmiotowym,</td><td rowspan="3">o czym świadczy obecność orzeczenia wyrażonego</td><td>1.</td><td>czasownikiem w 3. osobie liczby pojedynczej.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">2.</td><td rowspan="2">czasownikiem w trybie przypuszczającym.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">B.</td><td rowspan="2">z podmiotem domyślnym,</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>bezosobową formą czasownika.</td></tr>
</table>

Przenieś rozwiązania zadań 15. i 17. na kartę odpowiedzi!

Zadanie 18. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Zastosowany w drugim akapicie wyraz *tysięcy* w formie skróconej ma postać: *tyś.*	**P**	**F**
Użyte w przedostatnim akapicie sformułowanie *tzw.* jest skrótowcem.	**P**	**F**

Zadanie 19. (0–1)

Przeczytaj zamieszczony poniżej fragment *Opowieści wigilijnej* Charlesa Dickensa.

[...] Duch skrapiał zwaśnionych paroma kroplami płynu z owej pochodni i natychmiast odzyskiwali oni dobry humor. Stwierdzali, że to wstyd kłócić się w dzień Bożego Narodzenia.

– Czy substancja, którą rozsiewa twoja pochodnia, ma jakiś zapach? – spytał Scrooge.

– Owszem: wigilijny.

– Czy można nią przyprawić każdą wigilijną potrawę? – drążył Scrooge.

– Każdą, która zostanie podana ze szczerego serca, gdy nakarmi się nią biedaka.

– Dlaczego akurat biedaka? – spytał Scrooge.

– Bo on jej najbardziej potrzebuje.

– Duchu – rzekł Scrooge po chwili namysłu – dziwię się, że właśnie ty, spośród wszystkich istot zamieszkujących wielość światów istniejących wokół nas, chcesz pozbawić tych ludzi okazji do niewinnej przyjemności.

– Ja?! – zawołał Duch.

– Chcesz pozbawić ich możliwości jedzenia obiadu co siódmy dzień tygodnia, który często jest jedynym dniem, kiedy w ogóle mają oni obiad – rzekł Scrooge. [...]

– Ja?! – zawołał Duch. [...]

– Wybacz, jeśli nie mam racji. [...] – powiedział Scrooge.

– Na tej twojej ziemi są tacy – odparł Duch – którzy twierdzą, że nas znają, i którzy dokonują aktów namiętności, pychy, złej woli, nienawiści, zazdrości, fanatyzmu, egoizmu rzekomo w naszym imieniu. Ludzie ci są nam obcy – nam i naszym krewniakom [...]. Pamiętaj o tym i zapisuj ich czyny na ich rachunek, nie nasz.

Scrooge obiecał, że odtąd będzie o tym pamiętał, i podążyli dalej, niewidzialni jak poprzednio, ku przedmieściom. Niezwykłą cechą Ducha, którą Scrooge zauważył w piekarni, było to, że mimo swych ogromnych rozmiarów mógł on łatwo dostosować się do każdego miejsca, a teraz zmieścił się pod niskim dachem tak zgrabnie – i w sposób godny istoty nieziemskiej – jak gdyby znalazł się w jakimś wysokim korytarzu.

Uzupełnij zdanie. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

Duch prowadzący Scrooge'a jest duchem [**A** | **B**], który wykorzystuje niewidzialność w [**C** | **D**] sprawie.

A. teraźniejszości
B. przyszłości
C. słusznej
D. niesłusznej

Przenieś rozwiązania zadań 18. i 19. na kartę odpowiedzi!

Zadanie 20. (0–3)

W Twojej szkole przygotowywana jest wystawa pt. *Magiczne przedmioty w literaturze*. W imieniu Samorządu Uczniowskiego napisz podanie do dyrekcji Muzeum Bajek, Baśni i Opowieści w Czarnowie z prośbą o wypożyczenie przydatnych eksponatów. W uzasadnieniu prośby użyj dwóch argumentów. Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

PODANIE

Zadanie 21. (0–20)

Wybierz jeden z tematów i napisz wypracowanie.

Temat 1.
Napisz list otwarty skierowany do rówieśników, w którym przekonasz ich, że nie warto ulegać złudzeniom. W argumentacji wykorzystaj znajomość ballady *Świtezianka* Adama Mickiewicza oraz innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Temat 2.
Wyobraź sobie, że spełniło się marzenie jednego z bohaterów lektury obowiązkowej. Opowiedz o tym, wykazując się znajomością wybranego utworu. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Wypracowanie

na temat nr .....

.....

.....

Brudnopis

KARTA ODPOWIEDZI

Nr zad.	Odpowiedzi					
1.	A	B	C	D		
2.	PP	PF	FP	FF		
3.	A	B	C	D		
6.	AC	AD	BC	BD		
7.	A1	A2	A3	B1	B2	B3
8.	A	B	C	D		
11.	PP	PF	FP	FF		
14.	PP	PF	FP	FF		
15.	A	B	C	D		
17.	A1	A2	A3	B1	B2	B3
18.	PP	PF	FP	FF		
19.	AC	AD	BC	BD		